

POSUDEK VEDOUCÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Zuzany Lukešové

"Proměny regionální diferenciace socioekonomického vývoje USA SEA v letech 1980–2007: Případová studie Pacifická a Jihoatlantská oblast"

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK v Praze, 2009, 119 s., 44 tab., 15 map a 12 grafů v textu + 5 tab. a 6 map v přílohách.

Diplomová práce Zuzany Lukešové je rozvinutím výzkumu zahájeného DP Z. Rydvalové (2001) a zejména její BP (2007), která byla východiskem ke zpracování posuzované DP. Stále tu je hlavním cílem analýza změn v rozmístění ekonomické produkce a obyvatelstva a navazujících charakteristik v čase, tentokrát na nižších regionálních úrovních – tj. autorkou vymezených ekonomicko-populačních jader dvou vedoucích SEO, Pacifické (CA) a Jihoatlantské (FL, GA, NC, SC) jako rozlohou srovnatelných modelových území, dále států do nich náležejících (a to i na úrovni okresů a MSA) při logické komparaci s kontextem vývoje celých USA. Cílem je důkladněji verifikovat závěr, že hlavním jádrem ekonomiky USA se v 90. letech 20. stol. namísto Pacifické oblasti stala oblast Jihoatlantská a zjistit, zda tento trend pokračuje i po roce 2000. Na základě analýzy většího počtu ukazatelů především ekonomického a sociálního vývoje pak nalézt a charakterizovat aspoň některé nové faktory a příčiny zkoumaného trendu, a to zejména na nižších regionálních úrovních, v případě úrovně států variabilitu jejich socioekonomického vývoje v čase podle okresů a MSA. V tom spočívá významný přínos (novum) této DP.

Práce má odpovídající strukturu. V metodické kap. (č.1) autorka zdařile formuluje hlavní a vedlejší výzkumné otázky. Vychází především z informací několika internetových databází zejména federálních úřadů, k explanaci využívá také relevantní literaturu. Diskuse o literatuře je poněkud kratší, avšak aspoň v případě některých publikací se jedná o jejich diskusi, nikoliv o pouhý výčet. Stručná charakteristika na úrovni USA (kap. 2) je založena na dvou ukazatelích (HDP/HSP a průměrný příjem na osobu) podle členských států Unie. Zde sleduje hlavně % podíly při srovnávání stavu 1980 a 2007 a vývoj mezi roky 1980–2007.

Jádro práce Z. Lukešové představuje a nejvíce poznatků přináší 3. kap. (s. 28–100), týkající se charakteristiky, analýzy dostatečného počtu ukazatelů a interpretace jejích výsledků na úrovni obou modelových oblastí, tj. Kalifornie a Východní Sunbelt (autorčin název jihu Jihovýchodní obl.) a v jejich rámci na úrovni okresů. Vedle podílových ukazatelů jako v kap. 2. by vývojové kartogramy bylo možné zpracovat i na úrovni států, tj. podle okresů (viz např. kap. 3.3.3, mp. 5 a 6 aj.). Znamenalo by to však podstatně větší pracnost a zejména růst rozsahu práce. Autorka zde srovnává výsledky analýzy a interpretace většího počtu ukazatelů: např. různá variační rozpětí, koeficient, standardní odchylka, vážené hodnoty atd. Zjišťuje zda jde o trendy k regionální vyrovnanosti sledovaných států (homogenitě) či naopak, což se jí daří postihnout, srov. např. kap. 3.3.3 „Geografické vzory rozložení příjmů na obyv. na úrovni okresů“, nebo kap. 3.5.

V kap. 3.4. se autorka zabývá některými charakteristikami, které podle ní přispěly ke změně postavení PO a JA v ekonomice USA: změny ve vývoji vnitřní migrace – zahraniční migrace – rozdíly v ceně bydlení – v daňovém zatížení – v míře nezaměstnanosti – v tom vidím jeden z dalších hlavních výsledků. Kap. 3.5. dokresluje difference mezi jednotlivými státy (modelovými územími) srovnáváním ukazatelů chudoby a nezaměstnanosti – název této kap. neodpovídá zcela jejímu obsahu (správněji: „Další socioekonomické ukazatele“).

Na práci Z. Lukešové je třeba zejména ocenit:

- 1) Její důrazně regionální charakter, komparaci v prostoru na různých hierarchických – řádovostních úrovních a v čase RG vlastní (příklad závěr v kap. 3.3.3 – s.79n).
- 2) Zařazení stručných a informativních závěrů ke kapitolám i jejich subkap. – mohly být opatřeny čísly – s uvedením hlavních poznatků získaných z předchozí analýzy a k tomu jejich explanaci.

3) Snahu o historický přístup, zde logický, viz. kap. 3.1 „Kontext poválečného hospodářského vývoje“ (s. 30–32).

4) Výběr (podle možností) vhodných a nadto četných ukazatelů a jejich statistickou a kartografickou analýzu, které jsou východiskem soustavné snahy o interpretaci a charakteristiku regionálních rozdílů a jejich vývoje.

5) Aktuální pokus o charakteristiku dopadů současné finanční a ekonomické krize (kap. 3.6.,) jde spíše o exkurz. Po delším časovém odstupu bude proto zajímavé zkoumat, jak se na dosavadních zjištěných trendech a charakteristikách projevil vliv ekonomické krize.

6) Kvalitní formu zpracování rkp., četnost a informační kapacitu autorkou zpracovaných tabulek (tab. v přílohách jsou vlastně pramenem). Vybavení každé kapitoly závěrem jejich výsledků. Překlepů a chyb je po mém soudu minimálně;

Zde zdůrazňuji, že až na jeden ostatní kartogramy v DP obsažené autorka nestáhla, jak se často v BP a DP děje, z webových stránek (např. BEA) nýbrž je vytvořila podle jejích tabulek, jsou tudíž originální (tj. i barevnou škálou).

7) Styl textu, který je možná více literární, ale dokládá autorčino „vcítění“ se do tématu práce.

8) Širokou využitelnost její práce ve výuce socioekonomické geografie Severní Ameriky, jakož i její solidní publikační potenciál. Za kvalitní a dosti nadprůměrný ve srovnání s běžným standardem DP považuji vzhledem k rozsahu, koncepci, strukturu, stylu a zejména informační hodnotě shrnutí nejdůležitějších poznatků práce kap. 4 „Závěr“ (s. 108–114). Doporučuji zvážit po jeho úpravě jeho publikování (asi v GR).

V každé práci se ovšem najdou některé drobné nedostatky, zde spíše formálního charakteru. Kromě již zmíněných uvádím, že tabulky by zpřehlednilo zaokrouhlování absolutních údajů o počtu obyv. na tisíce, procentních pak na jedno desetinné místo; řádky týkající se celých USA nebo SEO psát tučně namísto kurzívou. Tyto drobné nedostatky nesnižují nadstandardní úroveň této práce.

Závěrem konstatuji, že svou diplomovou práci Z. Lukešová dostatečně prokázala schopnost vyhledat, shromáždit a upravit a zpracovat tématu DP relevantní informace, znalost a efektivní využití metod statistické a kartografické analýzy, regionálně-hierarchické vnímání studovaných procesů a zejména je v nadprůměrné kvalitě interpretovat. Přitom se snaží hledat i širší historické souvislosti. Diplomová práce Zuzany Lukešové splňuje požadavky, které jsou na DP na naší katedře kladeny. Z těchto důvodů rád doporučuji její práci přijmout k obhajobě.

Praha, 18. září 2009

Doc. RNDr. Leoš Jeleček, CSc.
vedoucí práce